

Nådde Sverige målen för stöd och ersättningar 2025?

Det här är en sammanfattning av Jordbruksverkets rapport om genomförandet av Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken under räkenskapsår 2025 (16 oktober 2024–15 oktober 2025). Den årliga rapporten kallas för prestationsrapport och visar hur det går med att nå målen för stöden och ersättningarna. Rapporten skickas till EU kommissionen.

Kort om den strategiska planen 2023–2027

Budget: cirka 60 miljarder kronor

Beviljat stöd till och med 2025: cirka 25 380 miljoner kronor

Utbetalt stöd till och med 2025: cirka 22 610 miljoner kronor

Siffrorna gäller 1 januari 2023–15 oktober 2025.

De areal- och djurbaserade stöden och ersättningarna uppfyller målen väl

Prestationsrapporten visar att målen för de areal- och djurbaserade stöden och ersättningarna uppfylls vad gäller hur många som ska ha fått stöd utbetalt under räkenskapsår 2025. Söktrycket har varit bra för de flesta stöd och ersättningar. För några ersättningar har söktrycket varit lågt, det gäller framför allt de ettåriga miljöersättningarna. Söktrycket för de ersättningarna är dock tillräckligt högt för att nå delmålen för räkenskapsår 2025. Jordbruksverket har tagit fram flera åtgärder för att förbättra läget inför 2026. Det handlar bland annat om informationsinsatser och höjda ersättningsnivåer.

Färre uppfyllda mål för projekt- och investeringsstöden

Prestationsrapporten för räkenskapsår 2025 visar färre utbetalda ärenden, och därmed färre uppnådda mål, än planerat för projekt- och investeringsstöden. Inte heller målen för alla resultatindikatorer, till exempel antal unika stödmottagare, har uppnåtts. Måluppfyllelsen har dock förbättrats en del jämfört med räkenskapsår 2024. Slutsatsen är att Jordbruksverket inte har tagit tillräckligt många beslut om utbetalning för att kunna nå målen för alla stöd. Orsakerna till det är flera och varierande. I vissa fall är söktrycket för stödet lågt, för andra stöd är söktrycket högt men fördröjningar i Jordbruksverkets handläggning har lett till att beslut om utbetalningar inte fattas i tillräcklig omfattning.

Jordbruksverket arbetar nu på olika sätt med att göra handläggningen mer effektiv. Jordbruksverket införde till exempel i slutet på sommaren 2025 en tillfällig enhet med 15 visstidsanställda handläggare under 11 månader för att minska antalet aktiva ärenden och korta de långa handläggningstiderna för stöd till Leader. Länsstyrelserna fortsätter både samarbetet myndigheterna emellan, och med Jordbruksverket genom regelbundna möten och avstämningar om handläggningsläget.

Förutsättningar för att kunna genomföra den strategiska planen

Stabila förhållanden för produktionen gynnar jordbruket liksom marknaden för insatsvaror (till exempel mineralgödsel och utsäde) och jordbruksprodukter. Under åren efter 2020 inträffade däremot flera händelser globalt och i Sverige som gav osäkra förhållanden. 2022 ledde Rysslands anfallskrig mot Ukraina till kraftiga prisökningar för både flera viktiga insatsvaror och för jordbrukets produkter. I Sverige var vädret mycket ogynnsamt 2023 med först svår torka och därefter mycket regn i samband med skörden. De varierande förutsättningarna har lett till stora inkomstvariationer för jordbrukarna och ett minskat intresse för nyinvesteringar.

Från och med 2024 har förhållandena stabiliserats och prisrörelserna på marknaden har dämpats. För animalieprodukter har priserna legat kvar på en hög nivå under 2025 medan priserna för vegetabilier har stabiliserats på en betydligt lägre nivå. Låga foderpriser har gynnat animalieproduktionen. Priset på gödning inom EU har gått upp under 2025, bland annat beroende på de tullar som EU infört gentemot Ryssland. Låga produktpriser och höga priser på gödning har missgynnat producenter av vegetabilier. Trots en mycket god skörd, både vad gäller kvantitet och kvalitet under 2025, har det inte kompenserat den negativa utvecklingen av marknaden.

Bakgrund

Alla EU:s medlemsländer har en strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Planen beskriver de stöd och ersättningar som finns att söka och vilka mål som ska uppnås för de olika stöden. Stöden i planen finansieras både av pengar från EU och nationella pengar.

Sveriges strategiska plan innehåller

- projekt- och investeringsstöd,
- sektorsstöd och
- areal- och djurbaserade jordbrukarstöd.